

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten alueellinen työilupalinjaus ulkomaalaisen työvoiman käytölle

1. Alueellisen linjauksen lähtökohtia

Alueellinen linjaus perustuu Ulkomaalaislakiin (301/2004) <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/2004030> ja valtioneuvoston päätökseen ulkomaisen työvoiman käytön yleisiä edellytyksiä koskevista valtakunnallisista linjauksista (11.10.2012).

Alueellisella linjauksella tuetaan työvoiman saatavuutta Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten työmarkkina-alueiden erityispiirteistä käsin. Linjauksen tarkoituksena on turvata osaavan työvoiman saatavuus ja mahdollistaa työnantajille vaihtoehtoja työvoiman hankinnassa niissä tilanteissa, joissa kotimaista työvoimaa ei ole saatavilla.

Alueellinen linjaus ei sisällä jo valtakunnallisessa linjauksessa käsiteltyjä seikkoja. Tästä syystä alueellista linjausta on luettava rinnakkain valtakunnallisen linjauksen kanssa. Ulkomaalaislaissa on määritelty tehtävät, alat ja asemat (esim. perheenjäsen), joihin liittyy oikeus tehdä työtä ilman työntekijän oleskelulupaa.

Sekä valtakunnallinen että alueellinen linjaus antavat työnantajille ja työntekijän oleskeluluvan osapäätöksiä tekeville asiantuntijoille tietoa siitä, minkälaisin yleisin tavoittein ja työvoimapolitiisin painotuksin ulkomaalaisten työntekoon liittyviä ratkaisuja Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla tehdään.

Työvoiman saatavuusharkinta on kokonaisuusharkintaa, joka sisältää ennakkovalvonnan ja työvoiman saatavuuden arvioinnin. Ennakkovalvontaa suoritetaan selvittämällä mm. työehtojen riittävyys, työnantajan edellytykset toimia työnantajana sekä työsuhteen ehdot ja työnantajan suoriutuminen työnantajavelvollisuuksista.

2. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun työmarkkinatilanne

Pohjois-Pohjanmaa

Pohjois-Pohjanmaalla monilla työnantajilla on vaikeuksia saada sopivaa työvoimaa. Rekrytointivaikeuksia on Tilastokeskuksen kyselyissä vajaalla 40% maakunnan yritystoimipaikoista. Rekrytointihaasteita on useilla toimialoilla, eri ammattiryhmissä ja eri puolilla maakuntaa.

Kevään 2019 Ammattibarometrin mukaan Pohjois-Pohjanmaalla työvoimapulaa koetaan lähes kaikilla seuduilla. Työvoimapulaa koetaan erityisesti ICT:n, metalli- ja konepajateollisuuden, rakentamisen, kuljetuksen, konekorjauksen, myynnin, ravitsemisen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen aloilla. Rakennusalan yrityksissä kysyntää on mm. osaavista betonirakentajista, talonrakentajista, kattoasentajista, muurareista, maalareista, putkiasentajista, rakennusinsinööreistä ja rakennussähköasentajista. Metallialalla tarve on mm. koneistajille, metallituotteiden kokoonpanijoille, konetekniikan erityisasiantuntijoille ja ohutlevysepile. ICT-alalla on suuri pula sovellusasiantuntijoista, ohjelmoijista sekä ohjelmisto- ja mobiilikkehittäjistä. Kaikkiaan tuoreimmalle erityisosaamiselle on jatkuva kysyntä ICT-yrityksissä. Myös sähkö- ja automaatioinsinööreistä on erityistä pulaa.

Kainuu

Kainuun kärkitoimialoista kaivostoiminnan kehitys on edelleen vahvaa ja metsäalan liikevaihto on lähtenyt hyvään kasvuun. Positiivisesti liikevaihdoltaan ovat kehittyneet myös muut kärkitoimialat (biotalous, elintarviketoimiala, ICT- ja elektroniikka, matkailu ja energia). Henkilöstömäärä on ollut kasvava kaikilla maakunnan kärkitoimialoilla viime vuosina ja kasvu näyttää jatkuvan. Matkailuklusterin henkilöstön tarve on kasvava. Metsä- ja puuklusterin työvoimatarpeisiin, erityisesti metsänhoidon ja puunkorjuun tehtäviin, etsitään ratkaisuja. Huolimatta metalliklusterin liikevaihdon vaihtelusta, henkilöstömäärän kehitys alalla on kääntynyt kasvuun.

Paraneva työllisyystilanne ja työvoiman ikärakenne kärjistävät työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelmaa. Puolet työvoimaa hakevista yrityksistä on kokenut työvoiman saannissa ongelmia.

Kainuun TE-toimistossa kysynnän kasvu oli suurinta asiantuntijatehtävissä, toimisto- ja asiakaspalvelutyössä sekä prosessi- ja kuljetustyössä. Ammattibarometrin mukaan työvoimasta on eniten pulaa sosiaali- ja terveydenhuollossa, puhdistuspalvelualan tehtävissä ja metallialalla. Autonasentajien kysyntä on viime aikoina kasvanut ja raskaskoneasentajista on ollut paljon pulaa jo pitkään.

3. Työntekijän oleskelulupaa koskevan alueellisen linjauksen valmistelu

Alueellisen työlupalinjauksen valmistelussa on otettu huomioon alueen työmarkkinatilanne. Alueellista työlupalinjausta varten alueiden työmarkkinatilannetta taustoittivat ammattibarometri, alueelliset kehitysnäkymät -julkaisu sekä TE-hallinnon URA-tietokanta. Lisäksi alueen työ- ja elinkeinotoimistoilta on pyydetty lausuntoa työvoiman tarpeen tilanteesta sekä tarpeesta päivittää voimassa ollutta linjausta.

Yhteistyötahot ovat olleet edustettuina valmisteluprosessissa Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskusten yhteisen maahanmuuttoasiain toimikunnan kautta. Maahanmuuttoasiain toimikunnassa on edustettuina mm. alueen kuntia, aluehallintoviranomaisia, TE-toimistot, maakuntien liitot, työmarkkinajärjestöjä, yrittäjät sekä oppilaitoksia.

4. Alueellinen linjaus

Pääsääntönä pidetään sitä, että Suomessa toimivat työnantajat hakevat työntekijää avoimiin tehtäviin kotimaassa jo olevasta työvoimasta. Jos sopivaa työvoimaa ei ole saatavilla, voidaan työntekijää hakea ulkomailta.

Arvio työvoiman saatavuudesta tarkoittaa työ- ja elinkeinotoimiston asiantuntevaa arviota siitä, onko tehtävään kohtuullisessa ajassa saatavilla sopivaa työntekijää työmarkkinoilta. Kohtuullisena aikana Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten alueilla pidetään sitä, että työpaikka on avoinna työhallinnon URA-tietojärjestelmässä kahden viikon ajan. TE-toimiston tulee huomioida harkinnassaan koko EU- / ETA -alueen työnhakijat. Jos alaan tai tehtävään liittyy realistista EU-liikkuvuutta, paikasta ilmoitetaan myös EURES -järjestelmässä ns. liputusmenettelyä käyttäen. Lisäksi edellytetään ulkomaalaislain 72 §:ssä ja 73 §:ssä määriteltyjen muiden ehtojen täyttymistä.

Ammattiluokkien ja nimikkeiden osalta alueellinen linjaus on tehty Tilastokeskuksen ammattiluokituksen mukaisesti. Kyseistä ammattiluokitusta tulee hyödyntää tarkempien linjausta tulkittaessa.

Osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi työntekijöiden oleskelulupia voidaan puoltaa ilman erikseen tehtävää työvoiman saatavuusselvitystä Kainuussa seuraaviin tehtäviin:

KAINUU

Toimiala	Ammattiluokka	Ammattinimikkeet
Terveystenhoito	32 Terveystenhoiton asiantuntijat	Kaikki ammattiluokan nimikkeet
	22 Terveystenhoiton erityisasiantuntijat	Kaikki ammattiluokan nimikkeet
	53 Hoivapalvelun ja terveystenhoiton työntekijät	Lähihoitajat Hoiva-avustajat
Puhdistus- ja siivouspalvelut	91 Siivoojat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	Toimisto- ja laitossiivoojat
Ravitsemisala	51 Palvelutyöntekijät	Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät (pois lukien pizzeria- ja kebabkokit sekä muut pikaruokalatyöntekijät)
Metalliala	72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	Valimotyöntekijät, hitsaajat, levysepät ym. Sepät, työkaluntekijät ja koneenasettajat
ICT	25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	Kaikki ammattiluokan nimikkeet
Metsäala	62 Metsä- ja kalataloustyöntekijät	Metsurit ja metsätyöntekijät

Lisäksi siivousalalla vaatimuksena saatavuusharkinnasta luopumiselle on kokoaikainen työ. Mikäli työ on osa-aikaista, ansiotason tulee tunteista riippumatta olla vähintään 1211 euroa kuukaudessa (työttömyysturvain työssäoloehdon mukainen päivärahaoikeus).

Osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi työntekijöiden oleskelulupia voidaan puoltaa ilman erikseen tehtävää työvoiman saatavuus selvitystä Pohjois-Pohjanmaalla seuraaviin tehtäviin.

POHJOIS-POHJANMAA

Toimiala	Tilastokeskuksen ammattiluokka	Ammattinimike
Terveystenhoito	32 Terveystenhoiton asiantuntijat	Kaikki ammattiluokan nimikkeet
	22 Terveystenhoiton erityisasiantuntijat	Kaikki ammattiluokan nimikkeet
	53 Hoivapalvelun ja terveystenhoiton työntekijät	Lähihoitajat Hoiva-avustajat
	26 Lainopilliset, sosiaalialan ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	Psykologit
Matkailuala	91 Siivoojat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät	Toimisto- ja laitossiivoojat (sis. hotellisiivoojat)
	42 Asiakaspalvelutyöntekijät	Vastaanottovirkailijat (hotelli) Hotellivirkailijat

	51 Palvelutyöntekijät	Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät (pois lukien pizzeria- ja kebabkokit sekä muut pikaruokalatyöntekijät) Tarjoilutyöntekijät Matkaoppaat Eräoppaat
Metalliala	72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	Valimotyöntekijät, hitsaajat, levysepät ym. Sepät, työkaluntekijät ja koneenasettajat
Kuljetus- ja liikenne	83 Kuljetustyöntekijät	Raskaiden moottoriajoneuvojen kuljettajat Trukinkuljettaja
ICT	25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat	Kaikki ammattiluokan nimikkeet
Maatalous	61 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym.	Maatalouslomittajat Karjanhoitajat Turkiseläintenkasvattajat ja -hoitajat
	92 Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	Karjankasvatuksen avustavat työntekijät Maanviljelyn avustavat työntekijät Avustavat puutarhatyöntekijät
Kiviala	71 Rakennustyöntekijät ym.	Kivenhakkaajat ja -leikkaajat ym.
	81 Prosessityöntekijät	Kaivos- ja louhostyöntekijät

Lisäksi siivousalalla vaatimuksena saatavuusharkinnasta luopumiselle on kokoaikainen työ. Mikäli työ on osa-aikaista, ansiotason tulee tunneista riippumatta olla vähintään 1211 euroa kuukaudessa (työttömyysturvalain työssäoloehdon mukainen päivärahoikeus).

Edellä mainittujen tehtävien osalta työntekijän oleskelulupaa voidaan puoltaa ilman erikseen tehtävää arviota työvoiman saatavuudesta. Työvoiman saatavuuden selvittämiseksi em. ammateissa ei siis edellytetä, että työpaikka on julkisesti haussa URA-järjestelmässä.

Terveystieteiden osalta työntekijää haettaessa on huomioitava Valviran prosessi terveydenhuollon ammattihenkilöiden oikeudesta harjoittaa ammattia Suomessa tai oikeutta käyttää nimikesuojattua ammattinimikettä.

4. Työntekijöiden oleskelulupa-asioiden käsittelyprosessi

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten alueiden työntekijän oleskelulupahakemusten osaratkaisut käsitellään Pohjois-Pohjanmaan TE-toimistossa. Ohjeita työntekijän oleskeluluvan hakemiseen saa Maahanmuuttoviraston internet-sivuilta <https://migri.fi/tyoskentely-suomessa> ja TE-toimiston internet-sivuilta <http://www.te->

palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/loyda_tyontekija/rekrytoi_ulkomailta/index.html

5. Alueellisen linjauksen voimassaolo

Tässä päätöksessä esitetty linjaus on voimassa toistaiseksi päätöksentekopäivästä alkaen. Linjaus koskee kaikkia työntekijän oleskelulupien osaratkaisuja, jotka otetaan TE-toimistossa käsittelyyn linjauksen antamisen jälkeen hakemuksen vireillelaittopäivästä riippumatta. Alueellinen linjaus päivitetään vuosittain tai alueen työmarkkinoilla tapahtuvien muutosten niin edellyttäessä useammin.

Petri Keränen
Johtaja

Hanna Määttä
Ryhmäpäällikkö

TIEDOKSI Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan TE-toimistot
Kainuun ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maahanmuuttoasiain toimikunta